

**YASAL MİRASÇILARIN MİRASTAN FERAGATINDEN YARARLANACAK KİŞİLERİN TESPİTİ VE
FERAGATIN HÜKÜMDEN DÜŞMESİ**

**DETERMINATION OF THE POTENTIAL BENEFICIARY FROM THE RENUNCIATION OF INHERITANCE OF
LEGAL HEIRS AND THE CASES WHERE RENUNCIATION OF INHERITANCE DEEMED TO BE VOID**

DOI: 10.21492/inuhfd.565726

Neslihan AKÇA

Ar. Gör., nönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Medeni Hukuk ABD. (neslihan.cukadar@inonu.edu.tr) ORCID: 0000-0003-1461-1876.

Makale Bilgi

Gönderilme: 15/05/2019
Kabul: 21/06/2019

Anahtar Kelimeler

*Mirastan Feragat
Sözleşmesi,
Belirli Bir Kişinin Lehine
Feragat,
Feragatten
Yararlanacak
Kişiler,
Feragatin Hükümden
Düşmesi.*

Article Info

Received: 15/05/2019
Accepted: 21/06/2019

Keywords

*Inheritance
Renunciation
Contract,
Renunciation In
Favour of Certain
Person,
Beneficiaries of
Renunciation,
Cases Where
Renunciation of
Inheritance is Deemed
to be Void.*

Özet

Mirastan feragat sözleşmesi mirasbırakanın ölümüyle hüküm ve sonuçları doğurur. Bu kapsamda mirastan feragat eden mirasçılar, miras kazanamaz. Yasal mirasçılar, mirastan feragat etmesi durumunda ise bundan yararlanacak olanlar ile mirastan feragatin ne zaman hükümden düşeceğinin tespiti önem arz eder. Türk hukuku bakımından söz konusu hususlar Türk Medeni Kanunu (TMK) m. 529'a göre tespit edilir. Hükümün sıvıçre Medeni Kanun'daki (ZGB) karşılığı, ZGB Art. 496'dır. Her iki hüküm de iki fkradan oluşmakta ve hükümlerin ilk fıkrasındaki aynı esas düzenlenmektedir. Ancak hükümlerin ikinci fıkrasındaki farklılık, birbirinden farklıdır. Hükümlerin ikinci fıkrasındaki bu farklılık, hükümlerin uygulanması, yorumlanması ve niteliği hususunda farklılık, bir de erlendirme yapmayı gerektirmektedir. Çalışmada öncelikle, yasal mirasçılar, mirastan feragatinden yararlanacak kişilerin tespiti ve feragatin hükümden düşmesine ilişkin genel açıklamalar yapılacaktır. Bu kapsamda TMK m. 529 hükmünün, ZGB Art. 496 hükmünden farklılık ve bu farklılık, TMK m. 529 hükmünün uygulanması, yorumlanması ve niteliği hususunda ortaya çıkardığı sonuçlar ortaya konulacaktır. Daha sonra çalışmada, yasal mirasçılar, mirastan feragatinden yararlanacak kişilerin tespiti ve feragatin hükümden düşmesi hususunda farklı ihtimallere göre de erlendirme konusu yapılacaktır.

Abstract

The consequences of inheritance renunciation contract arise upon the death of the testator, and the renouncing party is not deemed to be an heir on succession. In cases where the legal heirs renounce the inheritance, it is important to determine the potential beneficiary from such renunciation and the cases where the renunciation is deemed to be void. In respect of Turkish civil law, these matters need to be determined in accordance with the provisions of Article 529 of the Turkish Civil Code (TCC). In the Swiss Civil Code (SCC) which is the reference of The Turkish Civil Code, the article 496 of the SCC is the correspondence of the article 529 of the TCC. Although these two articles contain two paragraphs and the first paragraphs of each are similar, the second paragraphs of these articles provide different provisions. As a result of this dissimilarity, the provisions have different legal nature. Therefore, such difference also causes different interpretation and application of the second paragraphs of the article 529 of TCC and the article 496 of SCC in the Turkish and Swiss legal system. The aim of this article is, firstly, to determine the potential beneficiary from the renunciation of heir and the cases where the renunciation of inheritance is deemed to be void. In this context, the results of the dissimilarity of the article 529 of the TCC and the article 496 of the SCC the different legal nature, the application and the interpretation of these provisions will be examined. Furthermore, in this article, the determination of the potential beneficiary from the inheritance of the legal heirs and the cases where the renunciation of inheritance is deemed to be void will be analysed taking into account different possibilities.

I. G R

Mirastan feragat sözle mesi, feragat bak,m,ndan hükümlerini mirasb,rakan,n ölümüyle birlikte do urur¹. Buna göre feragat eden, mirasb,rakan,n ölümünde mirasç,l,k s,fat,n, kazanamaz². Bu husus TMK m. 528/II'de, öFeragat eden, mirasç,l,k s,fat,n, kaybeder.ö ekinde ifade edilmi tir. Feragat edenin yasal veya sakl, payl, mirasç, olmas, sözü edilen sonucu de i tirmez. Ba ka bir deyi le, feragat eden sakl, payl, mirasç, olsa dahi mirastan feragat sözle mesi hükümlerini do urur ve feragat eden, sakl, payl, mirasç, olma s,fat,n, haiz olmaz³.

Mirastan feragat sözle mesinin hükümlerini do urmas, ve böylece feragat edenin mirasç,l,k s,fat,n, kazanamamas, mutlak de ildir⁴. Mirastan feragat sözle mesinin hükümden dü mesini gerektirecek haller gerçekte ti inde, feragatin hükümleri ortadan kalkar⁵. Bunun üzerine feragat eden yeniden mirasç,l,k s,fat,n, kazanır⁶. Feragatin hangi hallerde hükümden dü ece i ise TMK m. 529'a göre tespit edilir⁷.

Türk Medeni Kanunu m. 529 hükmüne benzer bir düzenleme mehaz kanun ZGB Art. 496'da yer almaktadır. ZGB Art. 496/I'deki düzenleme, TMK m. 529/I'deki düzenlemeyle ayn,d,r. Fakat ZGB Art. 496/II'deki düzenleme, TMK m. 529/II'deki düzenlemeden ayr,lmaktadır. Hükümler aras,ndaki bu fark, Türk hukukunda ve sviçre hukukunda hükümlerin uygulanmas, ve niteli i bak,m,ndan farklı sonuçlar,n kabul edilmesini gerekli k,lmaktadır. Ayr,ca mirastan feragat sözle mesinin hükümden dü mesi, feragat edenin miras pay,n,n payla t,r,lmas, hususuyla birlikte ele al,nmal,d,r. Bunlardan birisi olmadan di erinin tek ba ,na incelenmesi, konunun bir bütün olarak de erlendirilmesine ve böylece konuda ortaya ç,kacak aksaklıklar,n tespit edilmesine engel olmaktadır. Zira bunlar, birbiriyle do rudan ba lant,l, ve birbirini tamamlayan meselelerdir. Gerçekten TMK m. 529'daki düzenlemeden de bu sonuç aç,kça ç,kmaktadır. Her ne kadar TMK m. 529'un ba l, , mirastan feragat sözle mesinin hükümden dü mesi olsa da hükümden düzenlenen tek husus bu de ildir. Hükümden ayn, zamanda, mirastan feragat sözle mesi hükümlerini do urdu unda yasal mirasç,lar,n mirastan feragatinden kimlerin yararlanaca , da düzenlenmektedir. Ba ka bir deyi le TMK m. 529 hükmüyle, sadece mirastan feragat sözle mesinin hükümden dü mesi de il feragat eden mirasç,n,n miras pay,n,n kimler aras,nda payla t,r,laca , da tespit edilmektedir. Di er taraftan yasal mirasç,lar,n mirastan feragatinden yararlanacak ki ilerin tespiti ve feragatin hükümden dü mesi hususlar, incelenirken genel payla ma ve tenkis kurallar,n,n da dikkate al,nmas, gerekmektedir. Gerçekten örne in feragat edenin feragatten etkilenmeyen sakl, payl, altsoyu bulunmas,na ra men feragatin belirli bir ki i lehine yap,lm, olmas, veyahut da belirli bir ki i lehine yap,lmam, olmas, durumunda, TMK m. 529'un uygulan,p uygulanmayaca , sorunu ortaya ç,kmaktadır.

Çal, mada, yasal mirasç,lar,n mirastan feragatinden yararlanacak ki ilerin tespiti ile feragatin hükümden dü mesi hususlar,n,n birlikte ele al,nmas, ve böylece konunun genel hükümler de dikkate al,nmak suretiyle bir bütün olarak de erlendirilmesi amaçlanmaktadır. Bu sebeple çal, mada öncelikle, yasal mirasç,lar,n mirastan feragatinden yararlanacak ki ilerin tespiti ve feragatin hükümden dü mesine ili kin genel aç,klamalar yap,lacak; bu kapsamda TMK m. 529 ve ZGB Art. 496 hükmünün benzerli i ve farklılı, , ele al,nmak suretiyle hükümlerin farklılı, ,n,n ortaya ç,kard, , sonuçlar tespit edilecektir. Daha sonra çal, mada, feragatin belirli bir ki i lehine yap,lm, olmas, hali ile feragatin belirli bir ki i lehine yap,lmam, olmas, halinde yasal mirasç,lar,n mirastan feragatinden yararlanacak ki ilerin tespiti ve feragatin hükümden dü mesi hususlar, ayr, ayr, incelenecektir. Feragat edenin miras pay,n,n payla ,lmas,nda ve feragatin hükümden dü mesinde özellik arz eden durumlar ise ayr, bir ba l,k alt,nda tek tek de erlendirilecektir. Bu ba l,k alt,nda özellik arz eden her bir durumun, genel payla t,r,ma ve tenkis kurallar, da dikkate al,nd, ,nda, TMK m. 529 hükmünün kapsam,na girip girmedi i de erlendirme konusu yap,lacaktır.

¹ ANTALYA, Gökhan: Mirastan Feragat Sözle mesi, Alk,m Yay,nevi, stanbul 1999, s. 160; BUTTIKER, Arnold: Der Erbverzicht nach schweizerischem ZGB, Verlag von Stämpfli & Cie., Bern 1942, s. 85; WEIMAR, Peter: Das Erbrecht, Berner Kommentar, Band III, 1. Abteilung, Stämpfli Verlag AG, Bern 2009, s. 482; EREN, Fikret / YÜCER AKTÜRK, pek: Türk Miras Hukuku, Yetkin Yay,nlar,, Ankara 2019, s. 181; ÇABR , Sezer: Miras Hukuku erhi, C. 1, 1. Bask., On ki Levha, stanbul 2018, s. 480; SEROZAN, Rona / ENG N, Baki lkay: Miras Hukuku, Güncellenmi 5. Bask., Seçkin Yay,nlar,, Ankara 2018, s. 409.

² KOCAYUSUFPA AO LU, Necip: Miras Hukuku, Hiç De i tirilmemi 3. Bas., Filiz Kitabevi, stanbul 1987, s. 301; O UZMAN, M. Kemal: Miras Hukuku, 5. Bas., Filiz Kitabevi, stanbul 1991, s. 191; ANTALYA, s. 163; BUTTIKER, s. 86; WEIMAR, ZGB Art. 495, s. 482; NAN, Ali Naim / ERTA , eref / ALBA , Hakan: Miras Hukuku, 10. Bas., Seçkin Yay,nlar,, Ankara 2019, s. 287; EREN / YÜCER AKTÜRK, s. 184; GÜZAR, Hasan / DEM R, Mehmet / YILMAZ, Süleyman: Miras Hukuku, Yetkin Yay,nlar,, Ankara 2019, s. 81; ÇABR , TMK m. 528, s. 480; MRE, Zahit / ERMAN, Hasan: Miras Hukuku, Gözden Geçirilmi 9. Bas,m, Der Yay,nlar,, stanbul 2013, s. 199; SEROZAN / ENG N, s. 409.

³ ANTALYA, s. 163; BUTTIKER, s. 88; Elbette feragatin sonuçlar, bak,m,ndan bu söylenenler tam feragatin söz konusu oldu u durumlarda ortaya ç,kar. Bu yönde bkz. DURAL, Mustafa / ÖZ, Turgut: Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, 13. Bas., Filiz Kitabevi, stanbul 2019, s. 196; ALBA , Hakan: öMirastan Feragat Sözle mesi ve Hükümlerine li kin Baz, Sorunlarö, DEÜHFD, C. 9, Özel Say., 2007, s. 536; EREN / YÜCER AKTÜRK, s. 184; GÜZAR / DEM R / YILMAZ, s. 82; ÇABR , TMK m. 528, s. 482.

⁴ STUDHALTER, Philipp: ZGB Art. 495, Orell Füssli Kommentar (ZGB Kommentar), Orell Füssli Verlag AG, Zürich 2016, <https://www.swisslex.ch/de/doc/commentarydoc/f1d751aa-b8ac-4a15-81c6-86d7def574e1/search/95810297>, (Eri im Tarihi: 12.05.2019), s. 993.

⁵ GÜZAR / DEM R / YILMAZ, s. 83; ÇABR , TMK m. 529, s. 489; Mirastan feragat sözle mesinin mirasç,l,k s,fat,n, ortadan kald,rmas,n,n mutlak olmad, ,, feragat sözle mesinin hükümden dü mesini gerektirecek sebepler ortaya ç,kt, ,nda feragat edenin tekrardan mirasç, olaca , yönünde bkz. NAN / ERTA / ALBA , s. 284.

⁶ ÇABR , TMK m. 529, s. 489; GÜZAR / DEM R / YILMAZ, s. 83.

⁷ ÇABR , TMK m. 529, s. 489; GÜZAR / DEM R / YILMAZ, s. 83.

II. YASAL M RASÇILARIN M RASTAN FERAGAT N DEN YARARLANACAK K LER N TESP T VE FERAGAT N HÜKÜMDEN DÜ MES NE L K N GENEL AÇIKLAMALAR

Daha önce de inildi i üzere, mirastan feragat sözleşmesi mirasb,rakan,n ölümüyle birlikte hükümlerini do urur. Mirastan feragat sözleşmesi hükümlerini do urdu unda feragatten kimlerin yararlanaca ,n,n ve bu kapsamda feragatin hükümden dü üp dü medi inin tespit edilmesi gerekir. Bu hususta öncelikle taraflar,n iradeleri ara t,r,l,r. Zira mirastan feragat sözleşmesinin taraflar,, sözleşmeyi, belirledikleri ki i veya ki ilerinin mirasç, olmas, art,na ba l, olarak yapabilirler⁸. Fakat mirastan feragat sözleşmesinde, her zaman, bu ekilde aç,kça feragatten kimin yararlanaca , ve o ki i mirasç, olamazsa feragatin hükümden dü üp dü meyece ine dair bir düzenleme bulunmayabilir. Taraflar; sadece feragatin belirli bir ki i veya ki iler lehine yap,lmas,n, kararla t,r,p bunlar,n herhangi bir sebeple mirasç, olamamas, durumunda, feragatin hükümlerini do urmaya devam edip etmeyece i hususunda bir düzenleme yapmam, olabilirler⁹. Di er taraftan mirastan feragat sözleşmesinde taraflar, feragatin kimin lehine yap,ld, , hususunda düzenleme yapmay, tamamen ihmal edebilirler. te bu durumlarda TMK m. 529 (ZGB Art. 496) hükmü devreye girer ve mirastan feragat sözleşmesinden kim/kimlerin yararlanaca , ile mirastan feragat sözleşmesinin hükümden dü üp dü medi i söz konusu hükme göre tespit edilir.

Türk Medeni Kanunu m. 529 hükmü kapsam,nda feragatten yararlanacak kimselerin tespiti ve mirastan feragat sözleşmesinin hükümden dü mesi hususunda iki ihtimal vard,r¹⁰. Birinci ihtimal, feragatin belirli bir ki i lehine yap,lm, olmas, durumudur. Bu ihtimalde, feragatin kimin lehine yap,ld, , aç,kça mirastan feragat sözleşmesinde belirlenmi tir. Ancak sözleşme feragatin lehine yap,ld, , bu kimsenin herhangi bir sebeple mirasç, olamamas, halinde, feragatin hükümden dü üp dü meyece i düzenlenmemi tir. Bu durumda TMK m. 529/I hükmü uygulan,r¹¹. İkinci ihtimal, feragatin herhangi bir kimse lehine yap,lmam, olmas,na ili kindir. Bu ihtimalde taraflar, sözleşme feragatin kimin lehine yap,ld, ,na dair herhangi bir düzenleme yapmam, lard,r. Bu durumda ise TMK m. 529/II hükmü dikkate al,n,r¹². İkinci ihtimal bak,m,ndan TMK m. 529/II hükmü, hem feragatten yararlanacak kimseleri hem de feragatin hükümden dü mesini düzenler.

Türk Medeni Kanunu m. 529 hükmüne benzer bir düzenleme ZGB Art. 496da bulunmaktad,r. ZGB Art. 496 hükmü de feragatten kimlerin yararlanaca , ve mirastan feragat sözleşmesinin hükümden dü mesi hususunda iki ihtimali düzenlemektedir¹³. Ancak sviçre medeni hukuk doktrininde, feragatten kimlerin yararlanaca ,n,n tespiti ve mirastan feragat sözleşmesinin hükümden dü üp dü meyece i hususuyla ilgili olarak ZGB Art. 496n,n d, ,nda kalan bir ihtimalin daha bulundu u kabul edilmektedir¹⁴. Dolay,s,yla sviçre medeni hukuk doktrininde, sözü edilen meseleyle ilgili olarak üç ihtimal ele al,nmaktad,r¹⁵. Birinci ihtimal, ZGB Art. 496/Ida düzenlenen feragatin belirli bir kimse lehine yap,lm, olmas, halidir¹⁶. Bu ihtimal, TMK m. 529/I hükmünün kapsam,yla birebir ayn,d,r. İkinci ihtimal, feragatin belirli bir ki i lehine de il de genel olarak ortak mirasç,lar lehine yap,lm, olmas,na ili kindir. Bu ihtimale göre, ZGB Art. 496/IIde düzenlenen hükmün uygulanabilmesi için feragatin belirli bir ki i lehine de il de genel olarak ortak mirasç,lar lehine yap,lm, olmas, gerekmektedir¹⁷. ZGB Art. 496/II hükmü feragatin ortak mirasç,lar lehine yap,lm, olmas, art,n, aramas, yönüyle, TMK m. 529/II hükmünden ayrılmaktad,r. Zira TMK m. 529/II, mirastan feragat sözleşmesinde feragatin kimin lehine yap,ld, , de il; tam tersine sözleşme feragatin kimin lehine yap,ld, ,na dair herhangi bir ibare bulunmad, , tüm durumlar, kapsamaktad,r. Feragatten yararlanacak ki ilerinin

⁸ Bu durumda iradi arta ba l, bir mirastan feragat sözleşmesinin varl, ,ndan söz edilir. iradi arta ba l, bir mirastan feragat sözleşmesinin varl, , durumunda feragatten kimlerin yararlanaca , ve sözleşme belirlenen kimselerin herhangi bir sebeple mirasç, olamamas, durumunda feragatin hükümden dü ece i taraflar,n iradesine göre tespit edilir. Bu yönde bkz. WEIMAR, ZGB Art. 496, s. 486.

⁹ WEIMAR, ZGB Art. 496, s. 486.

¹⁰ Söz konusu hüküm kapsam,nda meseleyi iki ihtimalde ele alan yazarlar için bkz. EREN / YÜCER AKTÜRK, s. 189; O UZMAN, s. 195; ÇABR , TMK m. 529, s. 490; NAN / ERTA / ALBA , s. 289, 290; DURAL / ÖZ, s. 201; SEROZAN / ENG N, s. 412.

¹¹ O UZMAN, s. 195; ANTALYA, s. 176; NAN / ERTA / ALBA , s. 289; EREN / YÜCER AKTÜRK, s. 189; ÇABR , TMK m. 529, s. 490; DURAL / ÖZ, s. 202.

¹² EREN / YÜCER AKTÜRK, s. 189; O UZMAN, s. 195; ÇABR , TMK m. 529, s. 492; NAN / ERTA / ALBA , s. 289, 290; DURAL / ÖZ, s. 202.

¹³ STUDHALTER, ZGB Art. 496, s. 995; HRUBESCH ó MILLAUER, Stephanie: ZGB Art. 496, CHK- Handkommentar zum Schweizer Privatrecht, 2016, <https://www.swisslex.ch/de/doc/commentarydoc/bbae394d-9c21-44ed-8be6-d9993139092b/search/95810297>, (Eri im Tarihi: 12.05.2019), s. 108; KAISER, Andrea: öDer entgeltliche Pflichtteilsverzicht Entgeltlicher Erbverzichtsvertrag als Ausnahme vom unentziehbaren Erbteilö, Advokatin, Prokuristin Rechtsabteilung, Ernst & Young AG, Basel, <https://www.swisslex.ch/de/doc/essay/Oac8a403-22ea-46b1-b336-fba9b0be3ca4/search/95812077>, (Eri im Tarihi: 12.05.2019), s. 889.

¹⁴ HRUBESCH ó MILLAUER, ZGB Art. 496, s. 109; ESCHER, Arnold: Das Erbrecht, Kommentar zum Schweizerischen Zivilgesetzbuch, III. Band, Erste Abteilung, Dritte Aufl., Schulthess & Co AG, Zürich 1959, s. 356, 357.

¹⁵ HRUBESCH ó MILLAUER, ZGB Art. 496, s. 108, 109; ESCHER, ZGB Art. 496, s. 356, 357. sviçre medeni hukuk doktrininde yazarlar,n birço u, bu meseleyi sadece ZGB Art. 496 hükmünün lafz, çerçevesinde ele almaktad,r. Böylece söz konusu yazarlar, feragatten kimlerin yararlanaca , ve mirastan feragat sözleşmesinin hükümden dü üp dü meyece i hususunu iki ihtimalde de erlendirmektedir. Ancak bu yazarlar, ZGB Art. 496 hükmünün d, ,nda kalan üçüncü bir ihtimalin bulundu u hususunun aksi yönünde bir görü e de sahip de ildir. Bkz. TUOR , Peter: Das Erbrecht, Kommentar zum schweizerischen Zivilgesetzbuch, Erste Abteilung, Zweite Aufl., Verlag Stämpfli & Cie, Bern 1952, s. 294; WEIMAR, ZGB Art. 496, s. 486; BREITSCHMID, Peter: Zivilgesetzbuch II, Basler Kommentar, 5. Aufl., Helbing Lichtenhahn Verlag, Basel 2015, s. 265; KAISER, s. 889; STUDHALTER, ZGB Art. 496, s. 995.

¹⁶ STUDHALTER, ZGB Art. 496, s. 995; HRUBESCH ó MILLAUER, ZGB Art. 496, s. 108; KAISER, s. 889; ESCHER, ZGB Art. 496, s. 358.

¹⁷ Hükmün uygulanabilmesi için mirastan feragat sözleşmesinde, feragatin ortak mirasç,lar lehine yap,ld, ,na dair genel bir ifadenin bulunmas, gerekti i yönünde bkz. WEIMAR, ZGB Art. 496, s. 488; ESCHER, ZGB Art. 496, s. 356; TUOR, s. 295; HRUBESCH ó MILLAUER, ZGB Art. 496, s. 108; KAISER, s. 889.

tespiti ve feragatin hükümden dü üp dü meyece ine ili kin olarak sviçre Medeni Hukuk doktrinde kabul edilen üçüncü ihtimal, mirastan feragat sözleşmesinde feragatin kimin lehine yapıldı, na dair herhangi bir ibarenin bulunmamasıdır.¹⁸ sviçre medeni hukuk doktrinde bu durumda, feragatten yararlanacak kimselerin tespiti bakımından genel hükümlere göre hareket edilece i ve mirastan feragat sözleşmesinin hiçbir şekilde hükümden dü meyece i kabul edilmektedir.¹⁹

Türk medeni hukuk doktrinde de feragatten yararlanacak kimselerin tespiti ve feragatin hükümden dü mesi meselesini, sviçre Medeni Hukuk doktrine benzer şekilde üç ihtimalde de erlendiren bir görüş bulunmaktadır.²⁰ Bu görüş kapsamında feragatin belirli bir kişi lehine veyahut da mirasçılar lehine yapılmaması, TMK m. 529/II'nin d, nda kalan üçüncü ihtimal olarak ele alınmakta²¹; bu durumda genel olarak mirastan feragat sözleşmesinin bulunduğu ve feragat edenin mutlak olarak mirasç olma sıfatı, kaybettiler kabul edilmektedir.²² Kanaatimizce bu görüş TMK m. 529/II hükmünün lafzına uygun değildir. Zira TMK m. 529/II hükmü, feragatin belirli bir kişi lehine yapılmad, tüm durumlar, kapsayacak şekilde düzenlenmiştir. Yukarıda ifade edildi i gibi TMK m. 529/II hükmü bu yönüyle ZGB Art. 496/II'den ayrılmaktadır. Dolayısıyla kanaatimizce Türk Medeni Kanun sistematiki bakımdan, TMK m. 529 hükmünün kapsam, d, nda kalan genel bir mirastan feragat sözleşmesinden bahsetmek mümkün değildir.²³

Türk Medeni Kanunu m. 529/II hükmünün yukarıda ifade edildi i gibi ZGB Art. 496/II hükmünden ayrılmaması, hükümlerin niteliği konusunda da farklı bir değerlendirme yapmayı gerektirmektedir. Gerçekten ZGB Art. 496/II, feragatten yararlanacak kimselerin tespiti bakımından bir yorum kuralı olması, aksi ispat edilebilir bir karine düzenlemektedir.²⁴ Hükümde bu husus ortak mirasçılar lehine yapılan feragat, en yakın zümre mirasçılar lehine yapıldı, na karinedir. Örnekte ifade edilmektedir. sviçre Medeni Hukuk doktrinde, söz konusu hükümde öngörülen karinenin, ortak mirasçılar ifadesinin diğer tüm mirasçılar, kapsadığını ispatlanmas, suretiyle çürütülebilmesi kabul edilmektedir.²⁵ TMK m. 529/II hükmü ise ZGB Art. 496/II hükmünün aksine, feragatten yararlanacak kimselerin tespiti bakımından kesin bir karine öngörmektedir.²⁶ Feragatin belirli bir kişi lehine yapılmad, durumlarda uygulanan bu karinenin aksinin ispatı mümkün değildir.²⁷ Zira ZGB Art. 529/II hükmünden farklı olarak bu hükümde, taraf iradelerinin yorumu söz konusu değildir. Kanun koyucu taraf iradelerinin d, nda kalan bir hususa ili kin olarak kesin bir sonuca ulaşmaktadır.

Diğer taraftan hem TMK m. 529 hem de ZGB Art. 496 hükmü, iki kanuni maddede yer almaktadır. TMK m. 529 ve ZGB Art. 496'da mirastan feragat sözleşmesinin hükümden dü mesiyle ilgili düzenlenen kanuni hükümler kanuni hükümlerdir.²⁸ Hükümde öngörülen sonuçlar, hükümlerin farklı yönleri gerçekte mesiyile birlikte kendiliğinden ortaya çıkar.²⁹

III. FERAGATIN BELİRLİ BİR KİŞİ LEHİNE YAPILMI OLMASI DURUMUNDA YASAL MİRASÇILARIN MİRASTAN FERAGATINDEN YARARLANACAK KİMLERİN TESPİTİ VE FERAGATIN HÜKÜMDEN DÜŞMESİ

Türk Medeni Kanunu m. 529/I (ZGB Art. 496/I) göre, mirastan feragat sözleşmesi belli bir kişi lehine yapılmad, olup bu kişinin herhangi bir sebeple mirasç olamaması, hâlinde, feragat hükümden düşer. Söz konusu hükmün uygulanabilmesi için, sözleşmede feragatin belirli bir kişi lehine yapıldı, nın belirtilmesi gerekmektedir.³⁰ Sözleşmeye dâhil edilmediği takdirde, mirasbırakanın tek başına feragat eden yerine bir kişi iyi feragatten yararlandığını istemesi bu hükmün uygulanması için yeterli değildir.³¹ Benzer şekilde sözleşmenin tarafları,

¹⁸ HRUBESCH ó MILLAUER, ZGB Art. 496, s. 109; ESCHER, ZGB Art. 496, s. 357.

¹⁹ Bu durumda herhangi bir belirli veya belirsiz bir kimse lehine değil de kesin feragatin söz konusu olduğu; feragat edenin kesin olarak mirasçılıktan çekilmesi yönünde bkz. ESCHER, ZGB Art. 496, s. 358; HRUBESCH ó MILLAUER, ZGB Art. 496, s. 109.

²⁰ ÖZTAN, Bilge: Miras Hukuku, 6. Bas., Turhan Kitabevi, Ankara 2014, s. 276; ANTALYA, s. 181.

²¹ Bu durumda genel hükümlerin uygulanması gerektiği yönünde bkz. ANTALYA, s. 181.

²² ÖZTAN, s. 276.

²³ Açıkça ifade edilmese de Türk medeni hukuk doktrinde hâkim görüşün, TMK m. 529'ü sözünü ettiğimiz şekilde de değerlendirme yönünde olduğu görülmektedir. Mirastan feragat sözleşmesinden yararlanacak kişilerin tespiti ve feragatin hükümden düşmesini iki ihtimal çerçevesinde ele alan görüşler için bkz. EREN / YÜCER AKTÜRK, s. 189; O UZMAN, s. 195; ÇABR, TMK m. 529, s. 490; NAN / ERTA / ALBA, s. 289, 290; DURAL / ÖZ, s. 201. Açıkça kimin lehine yapıldı, belirtilmeksizin genel olarak diğer mirasçılar lehine mirastan feragat edilmesi durumunda da TMK m. 529/II hükmünün uygulanması gerektiği yönünde bkz. MRE / ERMAN, s. 202.

²⁴ JUNGO, Alexandra: Art. 8 ZGB ó Beweislast, Zürcher Kommentar, 3., völlig neu bearbeitete Aufl., 2018, <https://www.swisslex.ch/de/doc/commentarydoc/ac7419da-2e62-4cdd-89f7-c541913919a0/search/95810297>, (Erişim Tarihi: 12.05.2019), s. 106; WEIMAR, ZGB Art. 496, s. 486; TUOR, ZGB Art. 496, s. 294.

²⁵ WEIMAR, ZGB Art. 496, s. 486; TUOR, ZGB Art. 496, s. 294.

²⁶ Aynı yönde bkz. EREN / YÜCER AKTÜRK, s. 190.

²⁷ EREN / YÜCER AKTÜRK, s. 190.

²⁸ KOCAYUSUFPA AO LU, s. 302; DURAL / ÖZ, s. 201; EREN / YÜCER AKTÜRK, s. 189.

²⁹ KOCAYUSUFPA AO LU, s. 302; Bunun için bir iptal davası açılması gerekmez, fakat hükümden düşmenin tespitinin istenebileceği yönünde bkz. O UZMAN, s. 195; EREN / YÜCER AKTÜRK, s. 189; ÇABR, TMK m. 529, s. 492.

³⁰ MRE / ERMAN, s. 201; WEIMAR, ZGB Art. 496, s. 486; TUOR, ZGB Art. 496, s. 295; ESCHER, ZGB Art. 496, s. 356; BREITSCHMID, s. 265; SEROZAN / ENGİN, s. 412.

³¹ WEIMAR, ZGB Art. 496, s. 487.

feragatten kimin yararlanması, istedikleri hususunu aralarında kararlarla t,rm, lar fakat bunu sözleşmeyle belirlemeleri ise o zaman da söz konusu hüküm uygulanmaz³².

Türk Medeni Kanunu m. 529/I (ZGB Art. 496/I)de ifade edilen belli bir kişi, bir kişi olabileceği gibi birden fazla kişi de olabilir³³. Diğer taraftan bu kişi veya kişilerin diğer yasal mirasçılardan biri veya birkaç, veyahut da üçüncü bir kişi olması engel yoktur³⁴.

Türk Medeni Kanunu m. 529/I hükmüne göre feragatin belirli bir kişi veya kişilerin lehine yapılması, bu kişilerin mirasçısı, atanması, anlamına gelir³⁵. Başka bir deyişle feragatin lehine yapılması, kişi, feragat edenin miras payı, oranında atanması, mirasçısı olarak kabul edilmelidir³⁶. Ancak bunun için mirasb, rakan, n mirastan feragat sözleşmesinde mutlaka feragat eden yerine mirasçısı, atanması, yapılması, gerekmez³⁷. Mirastan feragat sözleşmesinde feragatin kimin lehine yapılması, n, n aç, kça belirtilmesi durumunda bu sonuç doğar³⁸.

Türk Medeni Kanunu m. 529/Ide göre mirastan feragat sözleşmesi belirli bir kişi veya kişilerin lehine yapılması, sayı, payla t,rmada feragat edenin miras payı, bu kişi veya kişilere verilir. Örneğin, (M)anın (A), (B) ve (C) adında üç çocuğu bulunmaktadır. (M), (A) ile (B) lehine mirastan feragat sözleşmesi yapılmış, t, r. (M) öldüğünde (A), (B), (C) ve e i (E) hayattadır. Bu durumda (B), (C) ve (E)anın miras payı, n, n yan, s, ra (A)an, n da miras payı, hesaplanır. Payla t, rma sonucunda (B), hem kendisine düşen miras payı, n, hem de (A)aya düşen miras payı, n, al, r. Dolayısıyla yapılan payla t, rma sonucunda (E)aye 1/4, (C)eye 1/4, (B)eye ise 2/4 pay düşer.

Türk Medeni Kanunu m. 529/I hükmüne göre, feragat belirli bir kişi lehine yapılmış ve bu kişi mirasb, rakandan önce ölme, yoksunluk, red gibi herhangi bir sebeple mirasçısı, olamazsa feragat hükümden düşer³⁹. Böylece feragat eden yeniden mirasçısı, l, k s, fat, n, kazan, r ve miras payı, n, al, r⁴⁰. Feragatin birden fazla kişi lehine yapılması, , durumlarda ise, aksi kararlarla t, r, lmad, kça, bu sonucun doğması, için lehine feragat yapılanlardan tümünün mirasçısı, olamaması, gerekir⁴¹. Feragatin lehine yapılması, , kişilerden birinin mirasçısı, olamadığı, durumlarda ona düşen pay diğerleri arasında payla t, r, l, r⁴².

IV. FERAGATIN BELİRLİ BİR KİŞİ LEHİNE YAPILMAMI OLMASI DURUMUNDA YASAL MİRASÇILARIN MİRASTAN FERAGAT EDENİN YARARLANACAK KİŞİLERİN TESPİTİ VE FERAGATIN HÜKÜMDEN DÜŞMESİ

Türk Medeni Kanunu m. 529/IIde göre, mirastan feragat sözleşmesi belli bir kişi lehine yapılmış, sayı, en yakın ortak kökün altsoyu lehine yapılmış, sayı, l, r ve bunların herhangi bir sebeple mirasçısı, olamaması, hâlinde, feragat yine hükümden düşer.

Türk Medeni Kanunu m. 529/IIde feragatin belirli bir kişi lehine yapılması, , durumda en yakın ortak kökün altsoyu lehine yapılmış, sayı, laca , düzenlenmiştir. Ancak kanun koyucunun hükümde geçen ökö kö ifadesiyle gerçek anlamda ortak kökü mü yoksa daha geniş olan zümreyi mi kastettiği açık değildir⁴³. Zira kö kö ifadesi zümre ifadesine göre daha dar kapsamlı olduğundan kö kö ifadesinin gerçek anlamda kullanılması, mirastan feragat sözleşmesinin birçok

³² WEIMAR, ZGB Art. 496, s. 487.

³³ DURAL / ÖZ, s. 202; ANTALYA, s. 175; MRE / ERMAN, s. 200.

³⁴ SEROZAN / ENGİN, s. 412; OZUZMAN, s. 194; ALBA, s. 547; MRE / ERMAN, s. 201. Aynı zümredeki diğer yasal mirasçılardan biri veya birkaç, lehine feragat yapılması, durumunda feragatin belirli bir kişi lehine yapılması, sayı, laca , ve bu sebeple de TMK m. 529/II hükmünün de il, TMK m. 529/I hükmünün uygulanacağı, yönünde bkz. DURAL / ÖZ, s. 204; Mirasçısı, olmayan bir kişi lehine mirastan feragat sözleşmesi yapılmayacağı, ; mirasçısı, olmayan bir kişi lehine mirastan feragat sözleşmesi yapılmış, n onun mirasçısı, atanması, anlamına geleceği yönündeki aksi görüş için bkz. GÜZAR / DEMİR / YILMAZ, s. 84.

³⁵ OZUZMAN, s. 194; ANTALYA, s. 175; WEIMAR, ZGB Art. 496, s. 486; ALBA, s. 547; TUOR, ZGB Art. 496, s. 295; ESCHER, ZGB Art. 496, s. 356; BREITSCHMID, ZGB Art. 496, s. 265. Doktrinde bir görüş ancak mirasçısı, olmayan bir kişi lehine mirastan feragat sözleşmesi yapılması, nda onun mirasçısı, atanması, sayı, laca , n, ifade etmiştir. Bu yönde bkz. GÜZAR / DEMİR / YILMAZ, s. 84. Kanaatimizce böyle bir ayrım yapmaya gerek yoktur. Bu anlamda feragatin belirli bir kişi lehine yapılması, , kişi, yasal mirasçısı, da olsa üçüncü bir kişi de olsa feragat edenin miras payı, oranında atanması, mirasçısı, olarak kabul edilmelidir.

³⁶ ANTALYA, s. 175.

³⁷ KOCAYUSUFPA AO LU, s. 302; ANTALYA, s. 175. Mirastan feragat sözleşmesiyle baş kurulan ayrı, bir mirasçısı, atama sözleşmesiyle de feragatin belirli bir kişi lehine yapılabilmesi yönünde bkz. TUOR, ZGB Art. 496, s. 295; ESCHER, ZGB Art. 496, s. 356; WEIMAR, ZGB Art. 496, s. 486.

³⁸ KOCAYUSUFPA AO LU, s. 302; ANTALYA, s. 175; TUOR, ZGB Art. 496, s. 295; ESCHER, ZGB Art. 496, s. 356; WEIMAR, ZGB Art. 496, s. 486. Mirasb, rakan, n tek başına bir kişi iyi feragat eden yerine mirasçısı, olarak atanması, n veya mirastan feragat sözleşmelerinin tarafları, n, n sözleşmeyle açık, kça belirtmedikleri sürece feragat edenin yerine kimin mirasçısı, olacağı, n, kararlarla t, r, malar, n, n ZGB Art. 496/I hükmünün uygulanması, için yeterli olmadığı, yönünde bkz. WEIMAR, ZGB Art. 496, s. 487. Yazar bu hususta şöyle bir örnek vermektedir: Mirasb, rakan, n oğulları, ndan birisi, engelli olan erkek kardeşi lehine mirastan feragat sözleşmesi yapılmış, t, r. Ancak bu husus mirastan feragat sözleşmesinde belirtilmemiştir. Engelli olan kardeşi mirasb, rakandan önce ölmüştür. Bu durumda ZGB Art. 496/Ide göre feragat hükümden düşmez. Mirasb, rakan miras, n, n tamam, üzerinde tasarrufla bulunabileceği gibi mirastan feragatten feragat edenin yetenleri yararlanır.

³⁹ OZUZMAN, s. 195; ANTALYA, s. 176; WEIMAR, ZGB Art. 496, s. 487; NAN / ERTA / ALBA, s. 289; EREN / YÜCER AKTÜRK, s. 189; ÇABR, TMK m. 529, s. 491; MRE / ERMAN, s. 201.

⁴⁰ NAN / ERTA / ALBA, s. 289; ÇABR, TMK m. 529, s. 490; MRE / ERMAN, s. 201.

⁴¹ DURAL / ÖZ, s. 202; ANTALYA, s. 176; BUTTIKER, s. 97; WEIMAR, ZGB Art. 496, s. 487; NAN / ERTA / ALBA, s. 289; EREN / YÜCER AKTÜRK, s. 189; ÇABR, TMK m. 529, s. 491.

⁴² DURAL / ÖZ, s. 202; ANTALYA, s. 176; EREN / YÜCER AKTÜRK, s. 190; ÇABR, TMK m. 529, s. 491; MRE / ERMAN, s. 201.

⁴³ EREN / YÜCER AKTÜRK, s. 190; ALBA, s. 547.

durumda hükümden dü mesine sebep olur⁴⁴. Oysa kanun koyucunun bu hükümlerle takip ettiği amaç, mirastan feragat sözleşmesinin daha çok hükümsüz kalmasını, sa lamak de il miras, n bir sonraki zümreye geçmesini önlemek olsa gerekir⁴⁵. Di er taraftan mehz hüküm olan ZGB 496/IIöde de kök de il zümre ifadesi tercih edilmiştir. Tüm bu sebeplerle doktrinde de haklı olarak hükümden geçen kök ifadesinin gerçek anlamıyla anlaşılması, miras, n, n hükümün amacı, a aca ,, hükümden örtülü bir bo lu un bulundu unun kabul edilmesi ve böylece hükümden geçen öen yak, n ortak kökün altsoyuö ifadesinin öen yak, n ortak zümrenin altsoyuö eklendi anlaşılmıştır. Miras, gerekti i ifade edilmektedir⁴⁶.

Türk Medeni Kanunu m. 529/IIöye göre mirastan feragat sözleşmesinin kimin lehine yapıldığı, tespiti edilmemesi se feragat, en yak, n ortak zümrenin altsoyu lehine yapılmı sayılır. Bu durumda feragat edenin miras payı, feragat edenle aynı zümredeki di er altsoy mirasçılar arasında payla tırılır. Örne in (M)anın (A), (B) ve (C) adında üç çocu u bulunmaktadır. (M), (A) ile mirastan feragat sözleşmesi yapılmıştır. Sözleşme feragatin kimin lehine yapıldığına dair bir düzenleme bulunmamaktadır. (M) öldü ünde (A), (B), (C) ve e i (E) hayattadır. Bu durumda sözleşme feragatin kimin lehine yapıldığına dair bir düzenleme bulunmadığından, TMK m. 529/II hükümüne göre feragat ortak zümredeki altsoy mirasçılar, olan (B) ve (C) lehine yapılmı sayılır. Dolayısıyla (A)ın miras payı, hesaplanarak (B) ve (C) arasında payla tırılır. Böylece (B) ve (C) hem kendi paylarını, hem de (A)ın miras payını, n alır. Yapılan payla tırma sonucunda (E)öye 1/4, (B)öye 3/8, (C)öye 3/8 pay dü er.

Türk Medeni Kanunu m. 529/IIöye göre en yak, n ortak zümrenin altsoyunun, mirasb, rakanından önce ölme, yoksunluk, red gibi herhangi bir sebeple mirasç olamaması, durumunda feragat hükümden dü er⁴⁷. Bu durumda feragat eden yeniden mirasçılık sıfatını kazanır ve miras payını alır. Mirasb, rakanı e i zümre mirasçısı, de ildir. Dolayısıyla mirasb, rakanı e inin sa ve mirasa ehil olması, TMK m. 529/II hükümüne göre feragatin hükümden dü mesine engel olmaz⁴⁸.

V. FERAGAT EDENİN MİRAS PAYININ PAYLA ILMASINDA VE FERAGATİN HÜKÜMDEN DÜ MESİNDE ÖZEL KARAR EDEN DURUMLAR

A. Feragat Edenin Feragatten Etkilenmeyen Altsoyunun Bulunması,

1. Genel Olarak Mirastan Feragat Sözleşmesinin Altsoya Etkisi

Türk Medeni Kanunu m. 528/IIIöte bir karar, lık sa lanarak yapılmı mirastan feragat sözleşmesinin, sözleşme aksini öngörülmedikçe feragat edenin altsoyu için de sonuç do uraca , düzenlenmiştir⁴⁹. Hükme göre, sözleşme aksini öngörülmedi i sürece, feragatin ivazlı olması, halinde sadece feragat eden de il, feragat edenin altsoyu da mirasç olamaz⁵⁰. Altsoyun saklı paylı mirasç olması, bu hükmün uygulanmasında engel de ildir⁵¹. Dolayısıyla TMK m. 528/III hükümüne göre feragatin ivazlı olması, halinde, feragat edenin miras payı, onun altsoyuna gitmez⁵². Fakat feragat sözleşmesinde bunun aksini kararla tırılabilir⁵³. Bu durumda, feragat edenin altsoyu feragat edenin yerine geçer ve feragat edenin miras payını alır.

Türk Medeni Kanunu m. 528/III hükmünün z, t anlamından ç, kan sonuca göre, bir karar, lık sa lanmadan yapılmı mirastan feragat sözleşmesi, feragat edenin altsoyu bakımından sonuç do urmaz⁵⁴. Ba ka bir deyi le, ivazsız feragatin söz konusu oldu u durumlarda feragat eden mirasçılık sıfatını kazanamaz, nda onun yerini altsoyu alır⁵⁵. Dolayısıyla bu durumda feragat edenin miras payı, onun altsoyu arasında payla tırılır. Di er taraftan saklı paylı mirasç olması, durumunda altsoy, saklı payını zedelendi i gerekçesiyle tenkis davası açabilir. Ancak doktrinde, mirastan feragat sözleşmesi kapsamında ivazsız feragatin altsoy için de sonuç do uraca , n kararlarla tırılabilir kararlarla tırılabilir, lamayacağı,

⁴⁴ EREN / YÜCER AKTÜRK, s. 190.

⁴⁵ ANTALYA, s. 180; DURAL / ÖZ, s. 203.

⁴⁶ KOCAYUSUFPA AO LU, s. 304; O UZMAN, s. 195; DURAL / ÖZ, s. 203; ANTALYA, s. 179; EREN / YÜCER AKTÜRK, s. 191; ÇABR, TMK m. 529, s. 493; ALBA, s. 54; Aksi görüşte KILIÇO LU, Ahmet M.: Miras Hukuku, Geni İletimi 6. Bas., Turhan Kitabevi, Ankara 2015, s. 164.

⁴⁷ NAN / ERTA / ALBA, s. 290; EREN / YÜCER AKTÜRK, s. 189.

⁴⁸ Bu yönde bkz. O UZMAN, s. 195; KOCAYUSUFPA AO LU, s. 304; ANTALYA, s. 180; EREN / YÜCER AKTÜRK, s. 191; ZGB Art. 496/II bak, m, ndan aynı yönde bkz. PIOTET, Paul: Erbrecht, Schweizerisches Privatrecht IV/1, Helbing & Lichtenhahn Verlag AG, Basel und Stuttgart 1978, s. 185; STUDHALTER, ZGB Art. 496, s. 995.

⁴⁹ NAN / ERTA / ALBA, s. 287; GÜZAR / DEM R / YILMAZ, s. 81; ÇABR, TMK m. 528, s. 483; MRE / ERMAN, s. 200; SEROZAN / ENG N, s. 410. Türk Medeni Kanununun bu hükmü, sviçre Medeni Kanununun 495/III maddesinden farklıdır. Gerçekten TMK m. 528/IIIöte altsoyu etkilemesi bakımından feragatin ivazlı olup olmaması, arasında bir ayrım yapılmıken, ZGB Art. 495/IIIöte böyle bir ayrım yer verilmemiştir. ZGB Art. 495/IIIöte göre sözleşme aksini kararla tırılmadığı sürece, mirastan feragat, feragat edenin altsoyu bakımından da sonuç do urur. Bu yönde bkz. PIOTET, s. 185; WEIMAR, ZGB Art. 495, s. 482; KAISER, s. 890.

⁵⁰ O UZMAN, s. 192; KOCAYUSUFPA AO LU, s. 302; DURAL / ÖZ, s. 198; ANTALYA, s. 169; NAN / ERTA / ALBA, s. 287; SEROZAN / ENG N, s. 410; GÜZAR / DEM R / YILMAZ, s. 82; ÇABR, TMK m. 528, s. 483; BAYGIN, Cem: öTenkis Davaları, nda Mirasb, rakanın Tasarruf Nisabını Hesaplanmasında, EÜHFD, C. XII, S. 364, 2008, s. 178.

⁵¹ DURAL / ÖZ, s. 198; SEROZAN / ENG N, s. 413.

⁵² O UZMAN, s. 192; KOCAYUSUFPA AO LU, s. 302; SEROZAN / ENG N, s. 410; KILIÇO LU, s. 163.

⁵³ DURAL / ÖZ, s. 199; ANTALYA, s. 171; GÜZAR / DEM R / YILMAZ, s. 82; ÇABR, TMK m. 528, s. 483; SEROZAN / ENG N, s. 410; KILIÇO LU, s. 163.

⁵⁴ O UZMAN, s. 192; KOCAYUSUFPA AO LU, s. 302; DURAL / ÖZ, s. 199; ANTALYA, s. 169; MRE / ERMAN, s. 200; SEROZAN / ENG N, s. 411; GÜZAR / DEM R / YILMAZ, s. 82.

⁵⁵ O UZMAN, s. 192; ÇABR, TMK m. 528, s. 484; BAYGIN, s. 178.

tart, mal,d,r⁵⁶. Doktrinde bizim de kat,ld, ,m,z bir görü bu yönde bir anla ma yap,lamayaca , yönündedir⁵⁷. Zira kanun koyucu, altsoyu kapsamas, bak,m,ndan aç,kça ivazl, mirastan feragat sözleşle meleri ile ivazs,z feragat sözleşle meleri aras,nda bir ayr,m yapm, t,r. Kanun koyucu, ivazl, mirastan feragat sözleşle mesi kapsam,nda al,nan ivaz,n miras yoluyla feragat edenin altsoyuna geçece ini dü ündü ünden, ivazl, feragatin altsoyu kapsamas,nda bir sak,nca görmemi tir⁵⁸. Di er taraftan bunun aksinin kararla t,r,labilece ini hükme ba layarak altsoy lehine bir düzenleme yapm, t,r⁵⁹. Oysa kanun koyucu ivazs,z mirastan feragat sözleşle mesinde al,nan bir ivaz olmad, ,ndan feragatin altsoyu kapsamas,n, istememi ve böylece feragat edenin hem kendi miras pay,ndan hem de altsoyunun miras pay,ndan feragat etmesine izin vermemi tir. Bunun aksinin kararla t,r,labilece inin kabul edilmesi, altsoyun kanunun kendilerine tan,nan haktan yoksun b,rak,lmas, sonucunu do urur⁶⁰. Böyle bir sonucun kabul edilmesi ise kanunun ivazl, mirastan feragat sözleşle mesi ile ivazs,z mirastan feragat sözleşle mesi aras,nda gözetmek istedi i ayr,m,n ruhuna uygun dü mez⁶¹. Kald, ki, ZGB 495/III hükmü ivazs,z feragatte de altsoyun feragatten etkilenece ini düzenlenmektedir. Türk kanun koyucusu mehzadan ayr,larak bilinçli bir tercih yapmak suretiyle ivazl, ve ivazs,z feragat aras,nda altsoya etkisi bak,m,ndan bir ayr,m yapm, t,r.

2. Feragat Edenin Feragatten Etkilenmeyen Altsoyunun Bulunmas, Durumunda Feragat Edenin Miras Pay,n,n Payla t,r,lmas, ve Feragatin Hükümden Dü mesi

Yukar,da da ifade edildi i gibi aksi kararla t,r,lmad, , sürece ivazl, mirastan feragat, feragat edenin altsoyu bak,m,ndan da sonuç do urur. Bu durumda veya feragat edenin altsoyunun bulunmad, , durumda TMK m. 529 hükmünün uygulanmas,nda bir sorun ortaya ç,kmaz. Fakat ivazl, feragatin altsoyu kapsamayaca , kararla t,r,labilir. Di er taraftan ivazs,z feragat sözleşle mesi, feragat edenin altsoyunu kapsamaz. Dolay,s,yla bu durumlarda feragat edenin yerini onun altsoyu al,r ve feragat edenin miras pay, onun altsoyuna verilir. Fakat hem ivazl, mirastan feragat sözleşle mesi hem de ivazs,z mirastan feragat sözleşle mesi bir ba kas, lehine yap,lm, olabilir. Bu durumda TMK m. 529/I hükmüne göre feragat edenin miras pay,n,n bu ki iye verilmesi gerekir. Di er taraftan feragat sözleşle mesinin belirli bir ki i lehine yap,lmad, , durumda feragat edenin miras pay, TMK m. 529/II hükmüne göre feragat edenle ayn, zümredeki di er altsoy mirasç,lara gider. Dolay,s,yla burada feragat edenin miras pay,n,n payla ,lmas, bak,m,ndan bir çat, ma söz konusudur.

Kanaatimizce mirastan feragat sözleşle mesinden etkilenmeyen feragat edenin altsoyunun bulunmas, ve ayn, zamanda feragatin belirli bir ki i lehine yap,lmas, durumunda, miras,n payla ,m,nda feragatin lehine yap,ld, , ki iye öncelik verilmesi gerekir. Ba ka bir deyi le feragatin belirli bir ki i lehine yap,ld, , durumda feragat edenin miras pay,, feragat edenin feragatten etkilenmeyen altsoyuna de il feragatin lehine yap,ld, , ki iye verilir. Zira bu durumda feragatin lehine yap,ld, , ki i, feragat edenin miras pay, oran,nda atanm, mirasç, say,l,r⁶². Fakat feragat edenin altsoyu sakl, payl, mirasç, ise onun sakl, pay,na dokunulamayaca ,ndan⁶³ feragat edenin altsoyu sakl, pay,n, elde etmek amac,yla tenkis davas, açabilir⁶⁴. Örne in (M)ınin (A), (B) ve (C) ad,nda üç çocu u bulunmaktad,r. (M), (A) ile (Ü) lehine ivazs,z mirastan feragat sözleşle mesi yapm, t,r. (M) öldü ünde (A), (B), (C), (Ü) ve (A)ın,n çocu u (T) hayattad,r. Bu örne e göre feragatin lehine yap,ld, , (Ü), (A)ın,n miras pay, oran,nda atanm, mirasç,d,r. Dolay,s,yla (A)ın,n miras pay, ona gider. Miras (Ü), (B) ve (C) aras,nda payla t,r,l,r. Fakat (T), (A)ın,n sakl, payl, altsoy mirasç,s,d,r. vazs,z mirastan feragat sözleşle mesinin taraflar,n,n aralar,nda yapacaklar, anla mayla (T)ınin sakl, pay,n, bertaraf edebilmeleri mümkün de ildir. Bu sebeple (T), sakl, pay,n, elde etmek amac,yla hem (Ü)öye hem de varsa mirasb,rakan,n di er tenkise tabi tasarruflar,na kar , tenkis davas, açabilir. Mirasb,rakan,n di er tenkise tabi tasarruflar,, ölüme ba l, tasarruflar olabilece i gibi sa lararas, tasarruflar da olabilir. (Ü) lehine yap,lan tasarruf ölüme ba l, bir tasarruflar ve varsa mirasb,rakan,n di er tenkise tabi ölüme ba l, tasarruflar,yla birlikte orant,l, olarak tenkis edilir (TMK m. 570/I, TMK m. 563/I, TMK m. 561).

Feragat edenin mirastan feragat sözleşle mesinden etkilenmeyen altsoyunun bulunmas, ve feragatin herhangi bir ki i lehine yap,lmad, , durumda ise feragat edenin miras,n,n payla ,lmas, bak,m,ndan TMK m. 529/II hükmü uygulanmaz⁶⁵. Zira bu durumda feragat edenin yerini, halefiyet ilkesi gere ince onun altsoyu al,r⁶⁶. Feragat edenin

⁵⁶ DURAL / ÖZ, s. 199; ÇABR , TMK m. 528, s. 485; Bu tart, ma altsoyun sakl, payl, mirasç, olmas, durumunda anlaml,d,r. Zira altsoyun sakl, payl, mirasç, olmamas, durumunda mirasb,rakan onun pay, üzerinde serbestçe tasarrufla bulunabilir. Bu yönde bkz. DURAL / ÖZ, s. 200.

⁵⁷ Bu yönde bkz. O UZMAN, s. 192, dn. 395; DURAL / ÖZ, s. 199; ANTALYA, s. 172; ÇABR , TMK m. 528, s. 485; Aksi görü te bkz. KOCAYUSUFA AO LU, s. 302; GÜZAR / DEM R / YILMAZ, s. 82; MRE / ERMAN, s. 200; KILIÇO LU, s. 162.

⁵⁸ DURAL / ÖZ, s. 199; ANTALYA, s. 173; ÇABR , TMK m. 528, s. 486.

⁵⁹ DURAL / ÖZ, s. 199.

⁶⁰ DURAL / ÖZ, s. 199.

⁶¹ Ayn, yönde bkz. O UZMAN, s. 192, dn. 395; DURAL / ÖZ, s. 199, 200.

⁶² vazs,z mirastan feragat sözleşle mesinde feragat edenin mirasb,rakanla birlikte feragat edenin altsoyu yerine sözleşle mede aç,kça belirtilen ki i veya ki ileri mirasç, olarak belirleyebilecekleri yönünde bkz. ANTALYA, s. 177.

⁶³ Bkz. dipnot 57'de an,lan yazarlar.

⁶⁴ vazs,z feragatte sadece feragat edenin altsoyunun sakl, pay,n, a an miras pay,n,n bir ba kas, lehine feragat edilebilece i yönündeki görü için bkz. NAN / ERTA / ALBA , s. 290. Kanaatimizce bu hususu böyle ifade etmek yerine mirasç,n,n miras pay,n,n bütünü bak,m,ndan bir ba kas, lehine feragat edebilece i ancak altsoyun sakl, pay,n, elde etmek amac,yla tenkis davas, açabilece i ekinde ifade etmek daha isabetlidir.

⁶⁵ NAN / ERTA / ALBA , s. 290.

⁶⁶ NAN / ERTA / ALBA , s. 290.

miras pay, da onun altsoyuna gider. Dolay,s,yla bu ihtimalde, feragat edenin miras pay,n,n kimin yarar,na yap,lm, say,laca ,na ili kin olarak TMK m. 529/II hükmünün uygulanmas,na yer yoktur. Örne in (M)ınin (A), (B) ve (C) ad,nda üç çocu u bulunmaktad,r. (M), (A) ile ivazs,z feragat sözleşmesi yapm, t,r. Sözle mede feragatin kimin lehine yap,ld, ,na dair bir ibare bulunmamaktad,r. (M) öldü ünde (A), (B), (C) ve (A)ın, çocu u (T) hayattad,r. Bu durumda (A)ın, miras pay, (B), (C) ve (T) aras,nda payla t,r,lmaz; tek ba ,na (T)öye verilir. Böylece (M)ınin miras pay, 1/3öer payla (B), (C) ve (T) aras,nda payla t,r,l,r. Ancak (T) herhangi bir sebeple mirasç, olamazsa o zaman TMK m. 529/II hükmü uygulan,r. Bu durumda TMK m. 529/II hükmüne göre feragat en yak,n ortak zümrenin altsoyu lehine yap,lm, say,l,r. (A)ın, miras pay, (B) ve (C) aras,nda payla t,r,l,r ve onlar da herhangi bir sebeple mirasç, olamazlarsa feragat hükümden dü er.

B. Feragat Edenin Miras,n Payla ,ld, , Zümrede Tek Mirasç, Olmas,

Feragat eden, miras,n payla ,laca , zümrede tek mirasç, ise TMK m. 529 hükmünün uygulan,p uygulanmayaca ,n,n uygulanacaksa nas,l uygulanaca ,n,n tespit edilmesi gerekir. Zira feragat edenin miras,n payla ,laca , zümrede tek mirasç, olmas,, TMK m. 529 hükmünün her iki f,kras,n,n da uygulanmas, bak,m,ndan baz, hususlar,n aç,kl, a kavu turulmas,n, gerekli k,lmaktad,r.

1. Feragat Edenin Miras,n Payla ,ld, , Zümrede Tek Mirasç, Olmas, Durumunda TMK m. 529/I Hükmünün Uygulanmas,

Mirastan feragat sözleşmesi kapsam,nda feragat eden, miras,n payla ,laca , zümrede sakl, payl, tek mirasç,ysa ve feragat belirli bir ki i lehine yap,lm, ise o zaman TMK m. 529/I hükmüne göre feragatin lehine yap,ld, , ki i miras,n tamam, bak,m,ndan atanm, mirasç,d,r. Bu durumda miras,n tamam, feragatin lehine yap,ld, , ki iye gider. Miras bir sonraki zümreye geçmez. Sonraki zümredeki mirasç,lar sakl, paylar,n, da talep edemezler. Zira feragat edenin sakl, pay, oran,nda mirasb,rakan,n tasarruf oran, artt, ,ndan mirasb,rakan,n bütün terekesi üzerinde tasarruf etme hakk, bulunmaktad,r. Örne in (M), tek çocu u (A) ile ivazs,z mirastan feragat sözleşmesi yapm, t,r. Sözle mede feragatin (Ü) lehine yap,ld, , kararla t,r,lm, t,r. (M)ınin e i (E), (M)öden önce ölmü tür. (M) öldü ünde, (M)ınin annesi ve babas, hayattad,r. (M)ınin kendisiyle ivazs,z feragat sözleşmesi yaptı, , (A) d, ,nda, birinci zümre mirasç,s, bulunmamaktad,r. Bu durumda TMK m. 529/I hükmü uyar,nca (Ü), (M)ınin miras,n,n tamam, bak,m,ndan atanm, mirasç,d,r. Dolay,s,yla (M)ınin miras,n,n tamam, (Ü)öye kal,r. Miras bir sonraki zümreye geçmez. (M)ınin anne ve babas, sakl, paylar,n,n ihlal edildi i gerekçesiyle tenkis davas, da açamazlar. Zira (M)ınin tasarruf oran, (A)öya göre tespit edilir. (A)ın, sakl, pay, 1/2 oldu undan (M)ınin tasarruf oran, da 1/2'dir. (M)ınin tasarruf oran,na miras hakk,ndan feragat eden (A)ın, sakl, pay, da eklenir ve böylece (M)ınin miras,n,n tamam,n,n üzerinde tasarruf hakk,n,n bulundu u ortaya ç,kar. Bu durumda lehine feragatin yap,ld, , ki i herhangi bir sebeple mirasç, olamazsa TMK m. 529/I hükmüne göre feragat hükümden dü er. Feragat eden tekrardan mirasç,l,k s,fat,n, kazan,r⁶⁷. Mirasb,rakan,n e inin sa ve mirasa ehil olmas, bu sonuçlar,n do mas,na engel olmaz. Bu durumda feragatin lehine yap,ld, , ki i miras,n tamam, bak,m,ndan de il de feragat edenin miras pay, oran,nda atanm, mirasç, kabul edilir.

2. Feragat Edenin Miras,n Payla ,ld, , Zümrede Tek Mirasç, Olmas, veya Ayn, Zümredeki Altsoy Mirasç,lar,n,n Tümünün Mirastan Feragat Etmesi Durumunda TMK m. 529/II Hükmünün Uygulanmas,

Mirastan feragat sözleşmesi kapsam,nda feragat eden, miras,n payla ,laca , zümrede sakl, payl, tek mirasç,ysa veya ayn, zümredeki altsoy mirasç,lar,n,n tümü mirastan feragat etmi se ve feragat belirli bir ki i lehine yap,lmam, ise bu durumda TMK m. 529/IIınin uygulan,p uygulanmayaca ,n,n tespit edilmesi gerekmektedir. Bu durumlarda mirastan feragat sözleşmesinin TMK m. 529/II uyar,nca hükümden dü üp dü meyece i sorunu bulunmaktad,r. Zira hükümde aranan en yak,n ortak zümrenin altsoyu lehine yap,lm, say,l,r art,, bu durumlarda gerçekte memektedir.

Doktrinde TMK m. 529/IIöde aç,kça ayn, zümrede ba ka mirasç,lar,n bulunmas, da arand, ,ndan, feragat edenin miras,n payla ,laca , zümrede tek mirasç, olmas, durumunda söz konusu hükmün uygulanmayaca , ifade edilmektedir⁶⁸. Fakat bu durumda miras,n nas,l payla ,laca , veyahut da bir sonraki zümre mirasç,lar,n,n sakl, paylar,n,n korunup korunmayaca ,na ili kin bir aç,klama yap,lmamaktad,r. Oysa bu hususlar,n aç,kl, a kavu turulmas, gerekmektedir. Zira bu görü e göre feragat hükümden dü meyece inden miras bir sonraki zümreye geçer. Bu durumda ise mirasb,rakan,n tasarruf oran,n,n feragat eden mirasç,ya göre mi yoksa bir sonraki zümreye göre mi hesaplanaca , problemi ortaya ç,kar.

Kanaatimizce TMK m. 529/II hükmünün amac,, feragat eden varken miras,n bir sonraki zümreye geçmesini önlemektir. Feragat edenin bir zümrede tek mirasç, olmas, veyahut da ayn, zümredeki altsoy mirasç,lar,n,n tümünün mirastan feragat etmesi bu amac,n d, ,na ç,kmay, gerektirecek bir sebep de ildir. Bu yüzden sözü edilen durumlarda da TMK m. 529/II hükmü uygulanmal, ve lehine feragatin yap,lm, say,ld, , ortak zümrenin altsoyu bulunmad, ,ndan feragatin hükümden dü tü ü kabul edilmelidir⁶⁹.

⁶⁷ Feragat edenin miras,n payla ,ld, , zümrede tek mirasç, olmas, durumunda ko ullar, varsa TMK m. 529/Iın uygulanaca , yönünde bkz. ÇABR , TMK m. 529, s. 493.

⁶⁸ KOCAYUSUFPA AO LU, s. 304; DURAL/ÖZ, s. 204; ÇABR , TMK m. 529, s. 493; ALBA , s. 549.

⁶⁹ Yarg,tay 13.06.2017 tarihli bir karar,nda, kanaatimizce isabetsiz olarak, aksi yönde hüküm kurmu tur. Yarg,tay karar,na konu olan olayda mirasb,rakan, çocuklar,n,n tümüyle ivazl, mirastan feragat sözleşmesi yapm, t,r. Sözle mede, ivazl, mirastan feragat sözleşmesinin feragat edenlerin altsoylar,n, da kapsad, , teyit edilmi tir. Mirasb,rakan öldü ünde e i ve mirastan feragat sözleşmesi yapan çocuklar, hayattad,r. Neslihan AKÇA

C. Mirasb,rakan,n Feragat Edenin Hissisini Kapsayacak Ölümüne Ba l, Tasarrufla Bulunmas,

Türk Medeni Kanunu m. 529/II hükmüne göre, feragat edenin miras pay,n,n feragat edenle ayn, zümredeki mirasç,lar aras,nda payla t,r,labilmesi için feragatin herhangi bir kimse lehine yap,lmamas,n,n yan, s,ra mirasb,rakan,n da feragat edenin hissesi üzerinde tasarrufla bulunmam, olmas, gerekir⁷⁰. Ba ka bir deyi le mirasb,rakan, feragat edenin de hissesini kapsayacak oranda bir ölümüne ba l, tasarrufla bulunmu sa o zaman TMK m. 529/II'ye göre feragat edenin miras pay,n,n feragat edenle ayn, zümredeki altsoy mirasç,lar aras,nda payla t,r,lmamas, gündeme gelmez. Örne in (M) öldü ünde geride e i (E), çocuklar, (B) ve (C) kalm, t,r. (M) ölmeden önce (B) ile ivazs,z mirastan feragat sözleşmesi yapm, t,r. Daha sonra (M), (Ü) ile yapt, , bir miras sözleşmesinde miras,n,n tamam, için (Ü)öyü mirasç, atam, t,r. Bu durumda (M) öldükten sonra terekenin tamam, atanm, mirasç, olan (Ü)öye kal,r. (E) ve (C) sadece sakl, paylar,n,n verilmesi amac,yla tenkis davas, açabilirler. (M), (B)önin miras pay,n, da kapsayacak bir ölümüne ba l, tasarrufla bulundu undan burada art,k TMK m. 529/II uyar,nca (B)önin miras pay,n,n (C)öye verilmesi gündeme gelmez. Böyle bir sonucun kabul edilmesi, mirasb,rakan,n sakl, payl, mirasç,lar,n sakl, pay oranlar, d, ,nda kalan terekesi üzerinde serbestçe tasarrufla bulunabilmesi ve mirasb,rakan,n ölümüne ba l, tasarruflar,n,n, yasal mirasç,lar,n sakl, paylar,n,n d, ,nda kalan miras paylar,ndan öncelikli olmas,yla uyumludur. Elbette bu durumda, lehine ölümüne ba l, tasarrufla bulunulan ki i TMK m. 529/I hükmüne göre feragatin lehine yap,ld, , ki i de ildir. Dolay,s,yla bu durumda da TMK m. 529/II hükmüne göre feragat en yak,n ortak zümrenin altsoyu lehine yap,lm, say,l,r ve bunlar,n hepsi herhangi bir sebeple mirasç, olamazlarsa feragat hükümden dü er. Böylece feragat eden ki i yeniden mirasç,l,k s,fat,n, kazan,r ve sakl, payl, mirasç, ise mirasb,rakan,n ölümüne ba l, tasarruflar,na kar , tenkis davas, açmak suretiyle sakl, pay,n, elde edebilir⁷¹. Yukar,daki örne e göre (C) herhangi bir sebeple mirasç, olamazsa TMK m. 529/II uyar,nca feragat hükümden dü er ve (B) tekrardan mirasç,l,k s,fat,n, kazan,r. Fakat bu durumda (M) bütün miras, bak,m,ndan ölümüne ba l, tasarrufla bulundu undan (B) ancak sakl, pay,n, elde etmek amac,yla tenkis davas, açabilir.

D. Feragat Edenin Miras,n Payla ,ld, , Zümrenin Mirasç,s, Olmamas, veya Payla t,r,maya Kat,lmayacak Zümre Mirasç,s, Olmas,

Feragat edenin miras,n payla ,ld, , zümrenin mirasç,s, olmamas, veya payla t,r,maya kat,lmayacak zümre mirasç,s, olmas, durumunda, TMK m. 529/II hükmünün uygulan,p uygulanmayaca ,n,n tespit edilmesi gerekir. Feragat edenin miras,n payla ,ld, , zümrenin mirasç,s, olmamas, durumunda, ba ka bir deyi le, bir önceki zümrede miras,n payla ,laca , yasal mirasç,lar,n olmas, durumunda payla t,r,ma genel kurallara göre bu zümre aras,nda yap,l,r. Miras bir sonraki zümreye geçmedi inden feragat edenin miras pay, da söz konusu olmaz. Dolay,s,yla bu durumda feragat edenin miras pay,n,n nas,l payla t,r,laca , da gündeme gelmez. Feragat edenin payla t,r,maya kat,lmayacak zümre mirasç,s, olmas, durumunda da ayn, sonuç do ar. Birinci ihtimal birinci zümrede miras,n payla ,laca , yasal mirasç, varken, mirasb,rakan,n ikinci zümre mirasç,lar,ndan biriyle mirastan feragat sözleşmesi yapmas, durumunda ortaya ç,kar. İkinci ihtimal ise, çocuğunun sa ve mirasa ehil oldu u bir durumda mirasb,rakan,n, çocuğunun altsoyuyla mirastan feragat sözleşmesi yapmas, durumunda kar ,la ,l,r. Mirasb,rakan,n anne ve babas,n,n sa ve mirasa ehil oldu u bir durumda karde iyle mirastan feragat sözleşmesi yapt, , durumda da ikinci ihtimalin gerçekleşmesi söz konusudur. Örne in (M) öldü ünde geride annesi (A), babas, (B), e i (E) ve karde leri (Ü) ile (Y) kalm, t,r. (Ü), (M) ölmeden önce onunla mirastan feragat sözleşmesi akdetmi tir. Bu durumda genel payla t,r,ma kurallar,na göre, (M)önin anne ve babas, hayatta oldu u için (Ü)öye dü ecek bir pay yoktur. Tereke, Mönin annesi, babas, ve e i aras,nda payla t,r,l,r. Dolay,s,yla da bu durumda (Ü)önün miras pay,n,n payla t,r,lmamas, söz konusu olmayaca ,ndan payla t,r,ma bak,m,ndan TMK m. 529/II hükmünün uygulanmas, gündeme gelmez.

Yukar,daki feragat edenin miras pay,n,n payla t,r,lmamas,yla ilgili söylenenlerin aksine, feragat edenin miras,n payla ,ld, , zümrenin mirasç,s, olmamas, veya payla t,r,maya kat,lmayacak zümre mirasç,s, olmas, durumunda da TMK m. 529/II hükmüne göre mirastan feragat sözleşmesi hükümden dü ebilir. Gerçekten feragat edenin payla t,r,maya kat,lmayacak zümre mirasç,s, olmamas, durumunda, o zümredeki di er mirasç,lar,n hepsi herhangi bir sebeple mirasç, olamazlarsa TMK m. 529/II hükmüne göre feragat hükümden dü er. Yoksa miras bir sonraki zümreye geçmez. Örne in (M)önin (A) ve (B) ad,nda; (A)ön,n ise (D) ve (F) ad,nda iki çocu u bulunmaktad,r. (M), (D) ile mirastan feragat sözleşmesi yapm, t,r. (M) öldü ünde annesi (Y), çocuklar, (A) ve (B), (A)ön,n çocuklar, (D) ve (F) hayattad,r. (A) hayatta oldu undan (D) miras,n payla ,laca , zümre mirasç,lar, aras,nda de ildir. Bu sebeple de TMK m. 529/II hükmüne göre (D)önün miras pay,ndan kimlerin yararlanaca ,n,n tespiti sorunu gündeme gelmez. Fakat (A),

Mirasb,rakan,n çocuklar,, feragatten yararlanacak ortak zümrenin altsoyu bulunmad, , ve bu sebeple de TMK m. 529/II hükmüne göre feragatin hükümden dü tü ü gerekçesiyle dava açm, lard,r. İlk derece mahkemesi, feragatin belirli bir ki i lehine yap,lmad, , ve mirastan feragat eden davac,lar d, ,nda ba ka mirasç,lar bulunmad, , gerekçesiyle, TMK m. 529/II hükmüne göre mirastan feragat sözleşmesinin hükümden dü tü ü yönünde karar vermi tir. Yarg,tay ise mirastan feragat sözleşmesinin hükümden dü mesini gerektirecek hukuki bir sebep bulunmad, , gerekçesiyle ilk derece mahkemesinin karar,n, bozmu tur. Bkz. 14. HD., T. 13.06.2017, E. 2017/1871, K. 2017/5019, <https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/>, (Eri im Tarihi: 10.05.2019).

⁷⁰ Ayn, yönde O. UZMAN, s. 195.

⁷¹ ALBA , s. 551.

(B) ve (F) herhangi bir sebeple mirasç, olamazlarsa o zaman TMK m. 529/II hükmüne göre feragat hükümden dü er. (D) yeniden mirasç,l,k s,fat,n, kazan,r. Miras bir sonraki zümreye geçmez⁷².

E. E in Miras Hakk,ndan Feragat Etmesi

E lerden biri di er e in miras,ndan belirli bir ki i lehine feragat etmi se, e in miras pay, TMK m. 529/I hükmüne göre bu kimseye gider. Zira bu durumda feragatin lehine yap,ld, , ki i e in miras pay, oran,nda atanm, mirasç,d,r. Bu ki i herhangi bir sebeple mirasç, olamazsa feragat hükümden dü er ve e yeniden mirasç,l,k s,fat,n, kazan,r⁷³.

E lerden birinin di er e in miras,ndan, feragatin kimin lehine yap,ld, , belirtilmeden feragat etmesi durumunda ise TMK m. 529/IIøe göre feragatin kimin lehine yap,lm, say,laca , aç,k de ildir⁷⁴. Zira e zümre mirasç,s, olmad, , ve her zümreyle birlikte mirasç, oldu u için bu durumda, feragatin kimin lehine yap,lm, say,laca ,n, tespit etmek güçtür⁷⁵. Doktrinde e feragat etmemi olsayd, kimlerle mirasç, olacak idiye, feragatin o mirasç,lar lehine yap,lm, say,laca ,; bunlar,n herhangi bir sebeple mirasç, olamamas, durumunda feragatin hükümden dü ece i kabul edilmektedir⁷⁶.

Kanaatimizce TMK m. 529/IIønin düzenleni amac, feragatten yararlanacak kimselerin tespitinden ziyade feragat eden mirasç, dururken, miras,n bir sonraki zümreye geçmesini önlemektir. E in mirastan feragatinin TMK m. 529/IIøye göre hükümden dü tü ü kabul edildi inde hükmün bu amac, gerçekte mi olmaz. Zira feragat hükümden dü tü ü için e yeniden mirasç, oldu unda bir önceki zümrede mirasç, bulunmad, ,ndan miras yine bir sonraki zümreye geçer. Bu durumda miras, e ve bir sonraki zümre aras,nda payla t,r,l,r. Dolay,s,yla kanaatimizce, TMK m. 529/II hükmünün e in miras hakk,ndan feragat etti i durumu kapsamad, ,n, kabul etmek, hükmün düzenleni amac,na daha uygun bir çözüm yolu olur.

VI. SONUÇ

Türk Medeni Kanunu m. 529øa göre yasal mirasç,lar,n mirastan feragatinden yararlanacak ki ilerin tespiti ve feragatin hükümden dü mesine ili kin iki ihtimal vard,r. Bunlardan birincisi feragatin belirli bir ki i lehine yap,lm, olmas, halidir. Bu ihtimalde taraflar, sözle mede feragatin kimin lehine yap,ld, ,n, aç,kça düzenler fakat bu kimsenin mirasç, olamamas, durumunda feragatin hükümden dü üp dü meyece ine dair bir düzenleme yapmay, ihmal ederler. Bu durumda TMK m. 529/I hükmü uygulan,r ve hükme göre feragatin lehine yap,ld, , ki i herhangi bir sebeple mirasç, olamazsa, feragat hükümden dü er. kinci ihtimal feragatin kimin lehine yap,ld, ,na dair sözle mede herhangi bir hüküm bulunmamas,d,r. Bu durumda ise TMK m. 529/II hükmü uygulan,r. Söz konusu hüküm, hem feragatin kimin lehine yap,ld, ,n, hem de feragatin hükümden dü mesini düzenler. TMK m. 529/II hükmüne göre feragat belirli bir ki i lehine yap,lmam, sa en yak,n ortak zümrenin altsoyu lehine yap,lm, say,l,r. Bu yönüyle söz konusu hüküm, aksi ispat edilemeyen kesin bir karine öngörür. Di er taraftan TMK m. 529/II hükmü, feragatin hükümden dü mesine ili kin kanuni bir bozucu ko ul içerir. Hükme göre en yak,n ortak zümrenin altsoyu herhangi bir sebeple mirasç, olamazsa feragat hükümden dü er. Böylece feragat eden, yeniden mirasç,l,k s,fat,n, kazan,r ve miras bir sonraki zümreye geçmez. Bu iki ihtimal d, ,nda Türk Medeni Hukuku bak,m,ndan, feragatin kimin lehine yap,lm, say,laca ,na ve feragatin hükümden dü üp dü memesine ili kin üçüncü bir ihtimal yoktur. Ba ka bir deyi le sviçre medeni hukuk doktrininde oldu u gibi bizim hukuk sistemimiz bak,m,ndan da genel bir feragat sözle mesinden bahsetmek mümkün de ildir.

Feragat edenin miras pay,n,n payla t,r,l,mas,nda ve feragatin hükümden dü mesinde baz, durumlar özellik arz etmektedir. Bunlar feragat edenin feragatten etkilenmeyen altsoyunun bulunmas,; feragat edenin miras,n payla ,ld, , zümrede tek mirasç, olmas,; mirasb,rakan,n feragat edenin hissesini de kapsayacak ölüme ba l, tasarrufta bulunmas,; feragat edenin miras,n payla ,ld, , zümrenin mirasç,s, olmamas, veya payla t,r,maya kat,lmayacak zümre mirasç,s, olmas,; e in miras hakk,ndan feragat etmesi hususlar,d,r.

Feragat edenin feragatten etkilenmeyen sakl, payl, altsoyu bulunmas,na ra men feragatin belirli bir ki i lehine yap,lmam, durumunda TMK m. 529/I hükmüne göre bu ki i atanm, mirasç, say,l,r ve feragat edenin miras pay, bu ki iye verilir. Fakat bu halde mirastan feragat sözle mesiyle feragat edenin altsoyunun sakl, pay, ihlal edilemeyece inden altsoy sakl, pay,n, elde etmek amac,yla tenkis davas, aç,abilir. Feragatin belirli bir ki i lehine yap,lmad, , durumda ise feragat edenin miras pay,n,n payla t,r,l,mas, bak,m,ndan TMK m. 529/II hükmü uygulanmaz. Bu durumda halefiyet ilkesi gere ince feragat edenin yerini onun altsoyu al,r. Feragat edenin miras,n payla ,laca , zümrede tek mirasç, olmas, durumunda, TMK m. 529/II hükmüne göre feragatten yararlanacak kimselerin tespit edilmesi problem te kil eder. Ancak bu durumda feragatin lehine yap,ld, , en yak,n ortak zümrenin altsoyu bulunmad, ,n, ve bu sebeple feragatin hükümden dü ece ini kabul etmek gerekir. Bu durumda TMK m. 529/II hükmünün uygulanmayaca ,n, ve miras,n bir sonraki zümreye geçece ini kabul etmek, hükmün düzenleni

⁷² Benzer bir örnek uygulamas, için bkz. KOCUYUSUFPA AO LU, s. 304.

⁷³ E lerin çocuklar, lehine birbirlerinin miras,ndan feragat etmelerine s,kça rastland, ,; böyle bir olas,l,ka çocuklar mirasç, olamad,klar,nda feragatin hükümden dü mü say,laca , yöntünde bkz. SEROZAN / ENG N, s. 412.

⁷⁴ ÇABR , TMK m. 529, s. 494; ALBA , s. 549.

⁷⁵ ALBA , s. 549.

⁷⁶ ÇABR , TMK m. 529, s. 494; ALBA , s. 549.

amac,na hizmet etmez. Mirasb,rakan,n feragat edenin hissesini de kapsayacak ölüme ba l, tasarrufta bulunmas, veya feragat edenin miras,n payla ,laca , zümre mirasç,s, olmamas, veyahut da payla t,rmaya kat,lmayacak zümre mirasç,s, olmas, durumunda, TMK m. 529/II hükmüne göre feragatten yararlanacak ki ilerin tespiti gündeme gelmez. Fakat bu durumda da TMK m. 529/II hükmüne göre feragatin hükümden dü mesi söz konusu olabilir. E , zümre mirasç,s, olmad, , ve her zümreyle mirasç, oldu u için TMK m. 529/II hükmü, e in miras hakk,ndan feragat etmesi durumunu kapsamaz. Bu durumda TMK m. 529/II hükmüne göre feragatin hükümden dü mesi de gündeme gelmez.

KAYNAKÇA

- ALBA , Hakan: öMirastan Feragat Sözle mesi ve Hükümlerine li kin Baz, Sorunlarö, DEÜHFD, C. 9, Özel Say., 2007.
- ANTALYA, Gökhan: Mirastan Feragat Sözle mesi, Alk,m Yay,nevi, stanbul 1999.
- BAYGIN, Cem: öTenkis Davalar,nda Mirasb,rakan,n Tasarruf Nisab,n,n Hesaplanmas,ö, EÜHFD, C. XII, S. 364, 2008.
- BREITSCHMID, Peter: Zivilgesetzbuch II, Basler Kommentar, 5. Aufl., Helbing Lichtenhahn Verlag, Basel 2015.
- BUTTIKER, Arnold: Der Erbverzicht nach schweizerischem ZGB, Verlag von Stämpfli & Cie., Bern 1942.
- ÇABR , Sezer: Miras Hukuku erhi, C. 1, 1. Bask., On ki Levha, stanbul 2018.
- DURAL, Mustafa / ÖZ, Turgut: Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, 13. Bas., Filiz Kitabevi, stanbul 2019.
- EREN, Fikret / YÜCER AKTÜRK, pek: Türk Miras Hukuku, Yetkin Yay,nlar,, Ankara 2019.
- ESCHER, Arnold: Das Erbrecht, Kommentar zum Schweizerischen Zivilgesetzbuch, III. Band, Erste Abteilung, Dritte Aufl., Schulthess & Co AG, Zürich 1959.
- HRUBESCH ó MILLAUER, Stephanie: ZGB Art. 496, CHK - Handkommentar zum Schweizer Privatrecht, 2016, <https://www.swisslex.ch/de/doc/commentarydoc/bbae394d-9c21-44ed-8be6-d9993139092b/search/95810297>, (Eri im Tarihi: 12.05.2019).
- MRE, Zahit / ERMAN, Hasan: Miras Hukuku, Gözden Geçirilmi 9. Bas,m, Der Yay,nlar,, stanbul 2013.
- NAN, Ali Naim / ERTA ,eref / ALBA , Hakan: Miras Hukuku, 10. Bas., Seçkin Yay,nlar,, Ankara 2019.
- GÜZAR, Hasan / DEM R, Mehmet / YILMAZ, Süleyman: Miras Hukuku, Yetkin Yay,nlar,, Ankara 2019.
- JUNGO, Alexandra: Art. 8 ZGB ó Beweislast, Zürcher Kommentar, 3., völlig neu bearbeitete Aufl., 2018, <https://www.swisslex.ch/de/doc/commentarydoc/ac7419da-2e62-4cdd-89f7-c541913919a0/search/95810297>, (Eri im Tarihi: 12.05.2019).
- KAISER, Andrea: öDer entgeltliche Pflichtteilsverzicht Entgeltlicher Erbverzichtsvertrag als Ausnahme vom unentziehbaren Erbteilö, Advokatin, Prokuristin Rechtsabteilung, Ernst & Young AG, Basel, <https://www.swisslex.ch/de/doc/essay/0ac8a403-22ea-46b1-b336-fba9b0be3ca4/search/95812077>, (Eri im Tarihi: 12.05.2019).
- KILIÇO LU, Ahmet M.: Miras Hukuku, Geni letilmi 6. Bas., Turhan Kitabevi, Ankara 2015.
- KOCAYUSUFPA AO LU, Necip: Miras Hukuku, Hiç De i tirilmemi 3. Bas., Filiz Kitabevi, stanbul 1987.
- O UZMAN, M. Kemal: Miras Hukuku, 5. Bas., Filiz Kitabevi, stanbul 1991.
- ÖZTAN, Bilge: Miras Hukuku, 6. Bas., Turhan Kitabevi, Ankara 2014.
- PIOTET, Paul: Erbrecht, Schweizerisches Privatrecht IV/1, Helbing & Lichtenhahn Verlag AG, Basel und Stuttgart 1978.
- SEROZAN, Rona / ENG N, Baki lkay: Miras Hukuku, Güncellenmi 5. Bask., Seçkin Yay,nlar,, Ankara 2018.
- STUDHALTER, Philipp: ZGB Art. 495, 496, Orell Füssli Kommentar (ZGB Kommentar), Orell Füssli Verlag AG, Zürich 2016, <https://www.swisslex.ch/de/doc/commentarydoc/f1d751aa-b8ac-4a15-81c6-86d7def574e1/search/95810297>, (Eri im Tarihi: 12.05.2019).
- TUOR , Peter: Das Erbrecht, Kommentar zum schweizerischen Zivilgesetzbuch, Erste Abteilung, Zweite Aufl., Verlag Stämpfli & Cie, Bern 1952.
- WEIMAR, Peter: Das Erbrecht, Berner Kommentar, Band III, 1. Abteilung, Stämpfli Verlag AG, Bern 2009.